

FACIT Instuderingsfrågor första världskriget

1. Vad innebar imperialismen?

Imperialism = politiskt och militärt ta makten över främmande områden

I slutet av 1800-talet tävlade stormakterna i Europa om områden i Asien och Afrika:

- industrin behövde råvaror och nya marknader
- motsättningar mellan Europas stater ökade. Att skaffa och bestämma över nya områden var ett sätt att visa makt
- européerna ansåg att de hade ansvar för att sprida sin livsstil vidare och att kristendomen var den enda och rätta religionen
- den industriella revolutionen och tekniska utvecklingen gav länderna i Europa ett stort övertag – det var svårt för andra länder att försvara sig mot Europas starka krigsmaterial

2. Vad betyder ordet nationalism?

Nationalism = tankar om att folk som har samma historia, talar samma språk och känner samhörighet med varandra, också har rätt att bilda ett eget självständigt land, en nation

3. Vilka länder var stormakter under början av 1900-talet?

De främsta stormakterna var Ryssland, USA, Storbritannien, Tyskland och Österrike-Ungern. Italien, Frankrike och Spanien var även starka stater.

4. Tyskland enades till ett enda land under slutet av 1800-talet. De byggde stora industrier, en stor armé och de vill ha fler kolonier i världen. Vad tyckte Frankrike och Storbritannien om det?

Storbritannien och Frankrike var oroliga över Tysklands ökade makt och att landet skulle mobilisera sin armé

5. Länderna i Europa tävlade om kolonier, råvaror och marknader. Varför gjorde de det?

Många länder ville ha mer makt och mer pengar vilket de kunde få genom fler kolonier, mer export och fler råvaror

6. Vilka länder var med i Trippelalliansen/Centralmakterna?

Centralmakterna (Trippelalliansen) → Tyskland, Österrike-Ungern, Italien (till 1915), Osmanska riket (från 1914)

7. Vilka länder var med i Trippelententen och varför skapades denna allians?

Ententen → Storbritannien, Frankrike, Ryssland, Italien (från 1915), USA (från 1917).
Länderna i Ententen var oroliga över den allians som kallades Centralmakterna. De

ansåg att det inte fanns plats för någon ytterligare stormakt. De såg Tyskland som ett direkt hot och ingick därför ett förbund med varandra

8. Vad var "Svarta handen"?

Svarta handen var en nationalistisk terrororganisation från Serbien som ville att Bosnien skulle tillhöra ett "Stor-Serbien" istället för att vara en del av Österrike-Ungern

9. Vem Gavrilo Princip och vad gjorde han? Varför kallas hans handling för "gnistan som tände en världsbrand"?

Gavrilo Princip var en 19-årig serbisk student som var medlem i "Svarta handen". Han utförde ett terrorattentat mot Österrike-Ungerns kronprins Franz Ferdinand och hans fru Sophie. Kronprinsparet blev mördade under ett besök i staden Sarajevo den 28 juni 1914. Detta terrorattentat gjorde att regeringarna i Europa hotade varandra med krig och började mobilisera (förbereda inför strid) sina arméer. Efter denna handling startade första världskriget.

10. Vad var "Svarta veckan"?

Regeringarna hotade varandra med krig och började mobilisera (förbereda inför strid) sina arméer.

Tisdag 28/7: Österrike-Ungern förklarar krig mot Serbien

Onsdag 29/7: Ryssland mobiliserar sin armé

Torsdag 30/7: Tyskland kräver att Ryssland avbryter mobiliseringen

Fredag 31/7: Tyskland hotar Ryssland med krig

Lördag 1/8: Tyskland mobiliserar och förklarar krig mot Ryssland. Frankrike mobiliserar

Söndag 2/8: Tyskland kräver fri passage genom Belgien i händelse av krig mot Frankrike

Måndag 3/8: Tyskland marscherar in i Belgien, förklarar krig mot Frankrike

Tisdag 4/8: Storbritannien förklarar krig mot Tyskland

11. Mellan vilka år varade första världskriget?

Kriget varade mellan åren 1914-1918

12. Vad innebär begreppet "krigsromantisering"?

Begreppet "krigsromantisering" innebär att man skapar en positiv bild av att strida för sitt land mot sina fiender.

13. Vad var en skyttegrav? Hur var det att befinna sig i skyttegravarna?

Skyttegravar på västfronten = längs västfronten byggdes stora gravar där soldaterna gömde sig för fienderna. Kallt, dåligt med mat, sjukdomar spreds snabbt, oro för fiender, ohygieniskt

14. Vad var Västfronten?

Västfronten = en sträcka mellan Nordsjön och Schweiz där fienderna möttes (fransmän och tyskar)

15. Vad var Östfronten?

Östfronten = front i öst mellan Ryssland och Tyskland, samt Österrike-Ungern

16. Vilka vapen användes under kriget?

Kulsprutor, gasbomber (klorgas, senapsgas), granater, gevär, taggtråd, eldkastare, luftvärnskanoner, stridsvagnar,

17. Vilken roll hade kvinnan före och efter kriget?

Innan kriget arbetade de flesta kvinnor hemma och tog hand om barn och hushåll. Under kriget fick en del kvinnor ta hand om männens arbetsuppgifter i t ex fabrikerna då de var ute i strid men när/om männen kom tillbaka återgick kvinnorna till att arbeta i hemmet. Under och efter första världskriget kräver många kvinnor rösträtt. I Sverige får kvinnor rösträtt år 1921.

18. Vad var "Ubåtskriget"? Varför gick USA med i kriget?

Ubåtskriget 1917 = USA var neutralt fram till 1917 då tyska ubåtar sänkte flera amerikanska skepp som skulle leverera varor till Europa. USA förklarade krig mot Tyskland

19. Vilken roll hade Sverige i kriget?

Sverige var neutralt i kriget

20. Varför uppstod en revolution i Ryssland 1917? Varför drog sig Ryssland ur första världskriget?

Ryska revolutionen 1917 = i Ryssland ledde kriget till en ekonomisk och politisk kris. I februari 1917 utbröt en revolution och den ryske tsaren Nikolaj II tvingades avgå. Under oktoberrevolutionen 1917 tog Bolsjevikerna (kommunistiskt parti med Vladimir Lenin som ledare) makten i Ryssland genom en statskupp.

21. Varför blev det inbördeskrig i Ryssland? Vilka vann? Hur och när bildades Sovjetunionen?

Lenin tog makten med våld och fortsatte våld för att behålla makten. Motståndet ökade mot kommunismen. Officerare från tsarens gamla armé ledde kampen mot kommunismen och det utbröt ett inbördeskrig mellan kommunismens *röda armé* och motståndarna som kallades *de vita*. År 1920, efter två års krigande, vann de röda. Ryssland blev Sovjetunionen år 1922.

22. Hur slutade första världskriget?

Ryssland och Tyskland skrev ett fredsavtal 1918. Tyskland fortsatte kriga på västfronten men de franska och brittiska soldaterna lyckades göra motstånd. När amerikanska soldater anlände till Europa 1918 drevs de tyska soldaterna tillbaka. Många människor protesterade mot kriget. I Tyskland demonstrerade folket och krävde att kejsaren skulle avgå och att kriget skulle ta slut. Den 9 november avgick kejsare Wilhelm II. Den 11/11 kl. 11.00 1918 blev det eldupphör på västfronten och några veckor innan hade den österrikiska militären gett upp mot Italien... kriget var över...

23. Vad var Versaillesfreden/Versaillesfördraget och vad innebar avtalet?

1919 samlades segrarmakterna i Paris för att tillsammans skriva ett fredsavtal... Tyskland och de andra medlemmarna i centralmakterna skulle ta på sig skulden för kriget och betala vad det kostat - Tyskland skulle betala mest eftersom det var det största landet i centralmakterna. Ett annat krav var att Tyskland skulle ha en liten militär med endast 100 000 man och alla tyska krigsskepp skulle överlämnas till britterna. Tyskland skulle även lämna tillbaka områden Alsace och Lorraine till Frankrike och landområden i Polen och Danmark. NF tog över tyska kolonier och några av de nybildade staterna i Mellanöstern och delade ut dem som "mandatområden" till segrarmakterna

24. Vilka nya stater uppstod efter kriget?

Österrike-Ungern splittrades i tre nya stater: Österrike, Ungern och Tjeckoslovakien. Kroatien, Slovenien och Bosnien skulle tillsammans med Serbien, Makedonien och Montenegro ingå ett nytt land; Jugoslavien. Polen blev självständigt. Det Osmanska riket upplöstes och Turkiet, Saudiarabien, Irak, Syrien, Palestina och Libanon uppstod. Japan fick behålla de områden som landet hade erövrat från Tyskland i Kina. Syrien och nuvarande Libanon blev ett franskt mandatområde och Palestina och nuvarande Israel, Irak, Kuwait och Jordanien blev brittiska mandatområden.

25. Vad var Nationernas Förbund, NF? Varför fungerade inte organisationen?

Nationernas Förbund, NF bildades med syfte att försöka bevara freden – initiativ från USA:s president Woodrow Wilson. Wilson ville även att så många som möjligt skulle få bilda egna självständiga stater. Länderna i Europa kom inte överens om hur de skulle behålla freden och därför splittrades organisationen. Många länder i Europa tyckte att avtalet i Versailles var orättvis.